

MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA

str. 31 August 1989, nr. 82
MD- 2012, mun. Chișinău,
tel.: 0 22 23 47 95, fax: 022 23 47 97
www.justice.gov.md

Nr. 02/10772 din 30.12.2021

La nr. 24-78-186-10066 din 14.12.2021

Oficiul Avocatului Poporului (Ombudsman)

Copie: Cancelaria de Stat

Ministerul Justiției a examinat recomandările statuate în Raportul special privind respectarea drepturilor copilului în sistemul penitenciar din Republica Moldova „privarea de libertate a copilului – privarea de copilărie” și urmare a recepționării informației și de la alte autorități, prezintă în anexă informația raportată la recomandările formulate.

În același timp, comunicăm că protecția copiilor aflați în instituțiile penitenciare a fost mereu una din prioritățile Ministerului Justiției. Pe parcursul ultimilor ani, autoritățile au înregistrat anumite progrese în consolidarea sistemului de justiție juvenilă prin instituirea unor noi mecanisme preluate din experiența altor state și adaptate realităților sociale specifice Republicii Moldova. În același timp, anumite mecanisme urmează a fi îmbunătățite în continuare, urmare a deficiențelor atestate atât de către structurile internaționale, în cadrul vizetelor de țară, cât și de către autoritățile naționale.

Menționăm că recomandările prezentate în adresa Ministerului Justiției, care vizează respectarea drepturilor copilului în sistemul penitenciar, interferează și cu prioritățile setate în Strategia pentru asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025 și Planul de acțiuni pentru implementarea acesteia. Astfel, unul din obiectivul de bază în acest domeniu este sporirea siguranței în instituțiile penitenciare. De asemenea, acțiunile incluse în Planul Național de Acțiuni în domeniul Drepturilor Omului pentru anii 2018–2022 sânt orientate spre consolidarea mecanismului de colectare și prelucrare a datelor privind sistemul de justiție pentru copii, consolidarea mecanismului de audiere a minorilor, crearea cadrului instituțional și legal privind copiii care au comis fapte prevăzute de legea penală sau contravențională însă nu au atins vârsta răspunderii penale sau contravenționale, revizuirea măsurilor de constrângere cu caracter educativ prevăzute de legislația penală în scopul sporirii eficienței aplicării acestora.

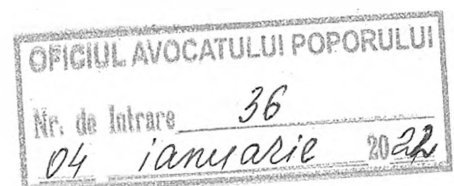
Urmare a celor expuse, Ministerul Justiției comunică că va depune în continuare tot efortul pentru obținerea de progrese în domeniul respectării drepturilor copilului în instituțiile penitenciare conform obligațiilor asumate prin pactele și tratatele internaționale privind drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte. Totodată, în cadrul acestui proces vom ține cont și de recomandările Avocatului Poporului și ale organismelor internaționale de protecție a drepturilor omului.

Digitally signed by Mihailov-Moraru Veronica
Date: 2021.12.30 19:41:07 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Anexă: 14 file

Veronica MIHAILOV-MORARU
Secretar de stat

Raport privind implementarea recomandărilor statuate în Raportul special privind respectarea drepturilor copilului în sistemul penitenciar din Republica Moldova „privarea de libertate a copilului – privarea de copilărie”

Nr. d/o	Recomandare	Acțiuni efectuate/planificate, comentarii, informații cu privire la recomandare și propuneri de redresare a situației
<i>Acțiuni realizate de către Administrația Națională a Penitenciarelor (autoritate administrativă aflată în subordinea Ministerului Justiției)</i>		
1.	Elaborarea și instituționalizarea prin lege a unor standarde minime de detenție a copiilor în sistemul penitenciar în conformitate cu convențiile și standardele internaționale.	Asigurarea condițiilor adecvate de detenție constituie o prioritate care este interconectată cu mai multe obiective ale sectorului în special reparațiile și noile construcții în cadrul instituțiilor penitenciare. Totodată, Codul de executare cuprinde norme care stabilesc „Condițiile materiale și de trai, asistența medicală în penitenciare”. Prin urmare, urmează a fi examinat actualul cadru legal prin raportare la standardele existente, cu identificarea eventual a necesităților de amendare.
2.	Elaborarea Strategiei privind diminuarea influenței subculturii criminale în sistemul penitenciar.	De către secțiile abilitate din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor în colaborare cu alte organe de drept se organizează măsuri de siguranță și regim planificate și neplanificate privind diminuarea influenței subculturii criminale. La această etapă de comun cu experții din cadrul Consiliului European se lucrează asupra „Procedurilor operaționale standarde (POS) pentru sistemul administrației penitenciare”. Una din procedurile respective vizează nemijlocit diminuarea influenței subculturii criminale în sistemul penitenciar.
3.	Dezvoltarea unei Strategii complexe de asigurare a sistemului penitenciar cu personal suficient, inclusiv pentru penitenciarele cu minori.	Urmare a majorării plafonului de detenție în Penitenciarul nr. 10 - Goian, Penitenciarul nr. 3 - Leova și dării în exploatare a blocurilor noi de detenție create, este demarată procedura de reorganizare a statelor de personal ale Administrației Naționale a Penitenciarelor. Astfel, vor fi operate modificări și completări în statele de personal ale instituțiilor penitenciare nominalizate.

4.

Modificarea Hotărârii Guvernului nr. 609/2006 privind normele de alimentare a deținuților, inclusiv pentru copiii în vârstă de până la 3 ani care locuiesc cu mamele deținute.

Hotărârea Guvernului nr. 609/2006 privind normele minime de alimentare zilnică și obiecte de toaletă și menaj ale deținuților, nu reglementează normele de alimentare pentru copiii în vârstă de până la 3 ani care locuiesc împreună cu mamele deținute, însă, instituțiile penitenciare aplică dispozițiile cuprinse în pct. 55 din Ordinul Ministrului Justiției nr. 512 din 26.12.2007 „Cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea alimentației deținuților în penitenciare”, în conformitate cu care „alimentația copiilor din casele de copii de pe lângă penitenciare și a copiilor ce se află cu mamele lor în penitenciare, se efectuează conform normelor și în modul stabilit pentru casele de copii din sistemul Ministerului Sănătății. Alimentația se efectuează diferențiat, ținând cont de vârsta și starea sănătății copiilor”.

Astfel, pentru instituțiile penitenciare în care deținutele locuiesc împreună cu copiii în vârstă de până la 3 ani (Ex: Penitenciarul nr. 16 - Pruncul și Penitenciarul nr. 7 - Rusca) de către ANP sunt prevăzute mijloace financiare, din contul cărora la necesitate sunt achiziționate produse alimentare pentru copii.

În partea ce privește asigurarea cu produse de igienă personală, mamele deținute sunt asigurate în conformitate cu norma minimă stabilită în anexa nr. 7 la HG nr. 609/2006 privind normele minime de alimentare zilnică și obiecte de toaletă și menaj ale deținuților.

Nu poate fi neglijat nici faptul că o parte din necesitățile de produse de igienă personală, destinate pentru mamele deținute și copiii cu care locuiesc, sunt suplinite din donațiile oferite de către partenerii de dezvoltare (ONG-uri și organizațiile de caritate).

Concomitent, menționăm că pentru a garanta că statul asigură o aplicare conformă a politicilor de justiție juvenilă, în conformitate cu standardele internaționale, în particular, Convenția ONU cu privire la drepturile copilului, pentru anul 2022 se propune demararea procesului de modificare a HG nr. 609/2006, în sensul reglementării unor norme îmbunătățite de alimentare și întreținere pentru mamele deținute și

		copiii în vârstă de până la 3 ani cu care locuiesc, precum și pentru celelalte categorii de deținuți minori, astfel încât, ratele de alimentație să fie adaptate pentru categoriile speciale de deținuți, în dependență de necesitățile nutriționale specifice ale acestor categorii. În acest sens, a fost solicitat suportul unui nutriționist din cadrul Ministerului Sănătății, care va face parte din grupul de lucru care urmează a fi instituit.
5.	Identificarea unei Strategii/mecanism care să asigure deținerea copiilor în penitenciare specializate pentru minori.	Necesitatea dării în exploatare a blocului nou din cadrul Penitenciarului nr. 10 - Goian este în vizorul Ministerului Justiției și a Administrației Naționale a Penitenciarelor. La această etapă sunt depuse toate eforturile necesare în vederea întreprinderii acțiunilor concrete ce se impun, încât până la finele trimestrului I al anului 2022 să fie efectuate primele transferuri.
6.	Elaborarea cadrului normativ de protecție contra represaliilor și neadmiterea intimidării personalului medical în caz de raportare a pretinsele cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant în ordinea stabilită de Ordinul nr. 77 a Procuraturii Generale și Ordinul nr. 572 a Ministrului Justiției din 31.12.2013.	Cu referire la acest aspect se va examina necesitatea modificării art. 232 alin. (3) al Codului de executare, care reglementează procedura de raportare a cazurilor de tortură. De asemenea, aprobarea noului Regulament de organizare a asistenței medicale deținuților va oferi posibilitatea implementării mai clare a prevederilor legale.
7.	Revizuirea legislației privind excluderea aplicării sancțiunii de izolare disciplinară (până la 3 zile) a copiilor din detenție.	Actualmente, cadrul legal și anume art. 245-246 din Codul de executare stabilesc condițiile expres privind practica disciplinară. În prezent aceste sancțiuni sunt utilizate în dependență de caracterul prejudiciabil al fapte și constituie o opțiune de corijare a minorilor. Prin urmare, în eventualitatea revizuirii sancțiunilor actuale urmează a fi identificate instrumente eficiente pentru personalul penitenciar de corijare a deținuților.
8.	Revizuirea formulelor și practicilor de responsabilizare a minorilor prin folosirea unor mecanisme/tactici de motivare și convingere (prevenire) a acestora de a nu mai încălca disciplina penitenciară, în detrimentul aplicării sancțiunilor disciplinare.	Prin Ordinul ANP nr. 369 din 23.07.2021 a fost aprobat Programul informativ de adaptare la mediul penitenciar pentru deținuții noi sosiți care are drept scop familiarizare și acomodarea persoanelor private de libertate la mediul carceral. Una din sarcinile programului este asigurarea dreptului deținutului la informație (reguli de comportament, regimul zilei, drepturi, obligații, interdicții și alte informații relevante). Acest program este obligatoriu desfășurat cu fiecare deținut, inclusiv

		<p>minor, fiind consemnat în Programul individual de executare a pedepsei. Aceste aspecte sunt explicate și aduse la cunoștința deținutului contra semnătură într-un Proces-verbal (anexat la dosarul personal al deținutului), ulterior înregistrate într-un registru prevăzut de anexele ordinului sus menționat.</p> <p>Referitor la elaborarea anumitor mecanisme de prevenire și oferirea posibilității copilului de a se expune asupra încălcării admise, în cadrul ședințelor managementului de caz, echipa multidisciplinară examinează cazurile și materialele privind comiterea abaterilor disciplinare, motivul săvârșirii abaterii și consecințele nerespectării regulilor și normelor care se impun. Minorii au dreptul de a expune opinia proprie și circumstanțele în care a fost admisă încălcarea. Totodată, menționăm că toate abaterile disciplinare sunt aplicate în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, iar despre faptele ce se incumbă și măsurile disciplinare aplicate, minorii sunt informați detaliat. Concomitent sunt informați despre modalitatea de atacare și/sau stingere a acestora în termen și înainte de termen ca măsură de stimulare pentru comportament pozitiv.</p>
9.	Elaborarea unui program specializat de lucru cu copiii care au comis abateri disciplinare.	Pentru anul 2022 este trasată sarcină privind elaborarea unui program specializat de lucru cu copiii care au comis abateri disciplinare.
10.	Facilitarea convorbirilor telefonice fără condiționarea utilizării cartelelor telefonice în vederea asigurării unui acces echidistant la apeluri către rude și familie.	Administrația Națională a Penitenciarelor este în proces de identificare a soluțiilor de implementare în penitenciare a unor noi sisteme telefonice pentru facilitarea efectuării, de către persoanele private de liberate, a convorbirilor telefonice cu rudele/familia. Sistemul telefonic va permite efectuarea de apeluri prin introducerea, de către deținut, a unui cod numeric personalizat, cu formarea ulterioară a numărului persoanei apelante.
11.	Identificarea spațiului pentru asigurarea întrevederilor de lungă durată pentru minorii din Penitenciarul nr. 10 - Goian, și asigurarea mecanismelor de desfășurare a acestora.	Infrastructura Penitenciarului nr. 10 - Goian dispune de spațiile destinate desfășurării întrevederilor de lungă durată (12-72 h), în cadrul blocului administrativ. Însă specificăm că, până în prezent asemenea solicitări din partea condamnaților minori nu au fost înregistrate, deoarece de cele mai dese ori ultimii recurg la înlocuirea întrevederilor

		<p>fie cu convorbiri telefonice, fie pe discuții în regim online prin intermediul platformei „Skype”.</p> <p>Este de menționat că, în contextul dării în exploatare a blocului nou din cadrul penitenciarului nominalizat a fost precăutată suplimentar problema complexului pentru întrevederi, fiind concomitent trasată sarcina privind renovarea acestuia și asigurarea mecanismelor de desfășurare a întrevederilor.</p>
12.	Dezvoltarea și implementarea curriculei pentru personalul penitenciar în activitatea cu deținuții minori, inclusiv cu accent la atribuțiile funcționale și asistența specializată medicală, psihologică și socială.	<p>În programele de formare profesională inițială și continuă (perfecționarea, pregătirea generală și de specialitate la locul de muncă) ale funcționarilor publici cu statut special este inclus modulul „Asigurarea respectării drepturilor omului în penitenciar”.</p> <p>Programul de pregătire de specialitate ale funcționarilor publici cu statut special conține următoarele tematici „Prevenirea torturii și reținerii în locurile de detenție și Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități”.</p> <p>Angajații din secțiile medicale studiază, suplimentar „Examinarea medicală în penitenciare. Documentarea leziunilor corporale la persoanele aflate în detenție”.</p>
13.	Dezvoltarea și implementarea programelor de educație în sănătate distincte pentru minori (sănătatea orală, sexual-reproductivă, reducerea riscurilor, managementului conflictelor și violenței) de comun cu ONG-uri și agenții specializate.	<p>Antrenarea deținuților minori în cadrul „Programului de educație pentru sănătate în mediul deținuților” este o prioritate pentru angajații secțiilor reintegrare socială din cadrul penitenciarelor unde execută pedeapsa deținuții minori.</p> <p>Cu suportul Asociației pentru Justiție Penală Participativă (în continuare AJPP) și UNICEF Moldova a fost elaborat un nou program de schimbare comportamentală pentru minorii și tinerii care au comis infracțiuni de natură sexuală.</p> <p>Pentru anul 2022, cu suportul AJPP se intenționează elaborarea unui program informativ de educație sexuală.</p>
14.	Dezvoltarea și implementarea programelor de sănătate mentală integrate destinate minorilor (violența, tentative de suicid, automutilări) implementate de comun cu psihologi, psihiatru și alt personal penitenciar.	<p>Sănătatea mentală este printre primele cauze în structura morbidității în rândul deținuților. Dezvoltarea programelor de sănătate mentală pentru minori necesită implicare de profesioniști (medici psihiatri pentru minori, psihologi etc). Astfel, dezvoltarea echipelor</p>

		<p>multidisciplinare și abordarea prin prisma managementului de caz sunt oportune în acest context.</p> <p>Actualmente deținuții minori beneficiază de instruire la aspectul dat conform programelor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Program pentru reducerea comportamentelor infracționale ale minorilor aflați în detenție „Cum pot trăi altfel”; - Program pentru reducerea violenței în mediul penitenciar, care, cu suportul AJPP și UNICEF Moldova a fost adaptat după criteriul de vârstă specific minorilor.
15.	Dezvoltarea și implementarea indicatorilor statistici privind detenția minorilor și rapoarte analitice distincte despre sănătate.	<p>În cadrul statisticilor colectate de către direcția de ramură în baza raportatelor trimestriale sunt reflectate date medicale cu privire la diagnozele minorilor. Pentru anul 2022, va fi elaborat și aprobat un formular statistic tipizat pentru facilitarea colectării datelor specifice relevante privind minorii, în cadrul căruia vor fi reflectate leziunile, traumatismele, automutilările, greva foamei, tentative de suicid.</p> <p>Totodată, în scopul uniformizării datelor statistice colectate în privința minorilor aflați în conflict cu legea, la 26 ianuarie 2015 Ministerul Justiției și Ministerul Afacerilor Interne au semnat Ordinul interministerial nr.19/17 pentru aprobarea Tabelului de indicatori pentru colectarea datelor statistice privind minorii. Administrația Națională a Penitenciarelor colectează sistematic date dezagregate, inclusiv potrivit indicatorilor stabiliți în ordinul indicat, privind minorii aflați în instituțiile penitenciare. Toate rapoartele statistice de referință pot fi consultate pe pagina oficială web a Administrației Naționale a Penitenciarelor www.anp.gov.md în directoriul „Transparență/ Rapoarte de bilanț semestriale / anuale”.</p>
16.	Dezvoltarea procedurii operaționale privind consimțământul informat pentru examinarea medicală a minorului cu respectarea confidențialității informației medicale.	La nivel de serviciu medical penitenciar, este aprobată Procedura Operațională Standard privind acordul informat al pacientului, care urmează a fi completată cu prevederi privind consimțământul informat

		al minorului pentru examen medical.
17.	Asigurarea accesului minorilor, inclusiv a celor cu probleme de consum de droguri la programe de prevenire, screening și tratament (testare HIV, schimb de seringi, farmacoterapie cu opioide).	Aspectul nominalizat reprezintă o problemă la nivel național, astfel urmează a fi antrenat Ministerul Sănătății la elaborarea cadrului normativ de implementare a programelor de reducere a riscurilor, screening și tratament pentru minori.
18.	Aplicarea chestionarelor complexe privind evaluarea nevoilor sociale și medicale a minorului în detenție, inclusiv pentru identificarea dizabilității (fizice, mentale, senzoriale și intelectuale) la plasarea în detenție și pe parcurs.	<p>La sosire în Penitenciarul nr. 10 - Goian minorul în conformitate cu Ordinul ANP nr. 34/2018 cu privire la Metodologia de elaborare și implementare a Planului individual de resocializare pentru condamnatul minor este supus evaluării inițiale prin metoda conversației și înaintării demersului privind obținerea referatului prezentențial al minorului, fiindu-i identificate nevoile și riscurile sociale, inclusiv și dizabilitățile (fizice/mentale etc.) cât și certificatele eliberate de organele de resort prin atribuirea gradului de dizabilitate corespunzător.</p> <p>Cât privește aplicarea chestionarelor complexe privind evaluarea nevoilor sociale și medicale a minorului în detenție, inclusiv pentru identificarea dizabilității, acestea necesită a fi elaborate și aprobate, luând în considerație primordial drepturile minorilor.</p>
19.	Cooperarea cu ONG-urile și organizațiile internaționale privind realizarea unor activități care pot fi desfășurate online cu personalul (continuarea instruirilor online care se desfășoară cu regularitate pe anumite subiecte și cu anumiți parteneri de dezvoltare), cât și, instituirea unui mecanism de comunicare și transfer de bune practici între angajații diferitor instituții penitenciare (între servicii detenție, psihologi, medici, asistenți medicali).	<p>Efectivul penitenciarelor este implicat la instruirii online pe tematici distincte în contextul diferitor proiecte demarate cu suportul CoE, AJPP, UNICEF Moldova, AO „Inițiativa pozitivă” fiind asigurate în acest sens cu tehnică IT performantă mai multe săli de ședință din cadrul penitenciarelor. Astfel angajaților le este creată oportunitatea ca în permanență să comunice și să realizeze schimb de opinii și bune practici pe diverse domenii distincte.</p> <p>Dezvoltarea lucrului în echipă chiar și în condiții de interacțiune online, este o oportunitate pentru dezvoltarea serviciilor de calitate prestate de către angajați.</p>
20.	Implementarea unor activități – servicii noi pentru deținuți/deținute în vederea îmbunătățirii climatului moral-psihologic și diminuarea stresului cauzat de pandemia COVID-19: activități de consiliere psihologică, precum și activități de consiliere pe domeniul sănătății mintale, realizarea	În perioada 2020-2021 de către serviciile abilitate din cadrul penitenciarelor au fost desfășurate un șir de activități cu deținuții (activități de consiliere psihologică, precum și activități de consiliere pe domeniul sănătății mintale) în vederea îmbunătățirii climatului

	unor ore de informare sau art-terapie.	moral-psihologic și diminuarea stresului cauzat de pandemia COVID - 19. Totodată, a fost desfășurată campania de informare a deținuților privind importanța vaccinării.
21.	Cooptarea serviciilor de la Centrele Comunitare de Sănătate Mintală, instruirea psihologilor și asistenților sociali pentru a nu admite escaladarea acțiunilor cu caracter violent, a conflictelor și a acutizării unor stări depresive sau a altor tulburări de ordin psihic etc.	Pentru cooptarea serviciilor de la Centrele Comunitare de Sănătate mintală sunt necesare bugetarea resurselor financiare și achiziția lor. Astfel că, vor fi argumentate și planificate resurse financiare, cu ulterioara contractare a serviciilor propriu zise.
22.	Elaborarea unei strategii comprehensive în vederea prevenirii acțiunilor de automutilare și a tentativelor de suicid în rândul deținuților.	Actualmente în cadrul Sistemului administrației penitenciare gestionarea situațiilor de criză în cazul acțiunilor autodestructive este efectuată în baza: - Instrucțiunii privind intervenția personalului penitenciar în cazuri de automutilare, tentativă de suicid și refuz de hrană declarat de deținuți, aprobată prin Ordinul ANP nr. 74 din 06.02.2020; - Instrucțiunii privind organizarea și desfășurarea activității psihologice cu deținuții ce fac parte din grupul de risc, aprobată prin Ordinul ANP nr. 466 din 29.12.2015.
23.	Implementarea procedurii de realizare a dreptului deținuților la consultație medicală independentă (privată), complementar garanțiilor de examinare medicală obligatorie asigurată de serviciul medical penitenciar.	Minorii din custodia penitenciarelor beneficiază în mod gratuit de asistență medicală și de medicamente în volumul stabilit de Programul unic al asigurărilor de asistență medicală, în conformitate cu legislația în vigoare. Acordarea asistenței medicale gratuite se efectuează în unitatea medicală a instituțiilor penitenciare, iar în dependență de situație, minorul poate fi vizitat de medic în incinta celei de deținere fie consultat independent în biroul secției medicale. În cazul apariției unor situații care depășesc limitele posibilităților Secției medicale, deținuții minori sunt escortați la spitale civile unde Administrația Națională a Penitenciarelor are semnat contract pentru consultații, investigații și tratament. La orice solicitare în scris din partea părinților, aceștia sunt informați din partea Secției medicale referitor la starea de sănătate, rezultatele consultației, investigației clinice, paraclinice și de laborator, tratamentul administrat, inclusiv și evoluția stării sănătății deținutului minor.

		<p>Pentru perioada următoare va fi pus accentul pe creșterea gradului de informare a deținuților minori cu referire la dreptul acestora la asistență medicală independentă (privată).</p>
24.	<p>Instruirea personalului penitenciar, inclusiv medical în documentarea leziunilor traumatiche conform prevederilor Protocolului de la Istanbul și Ordinului nr. 77 din 31.12.2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant.</p>	<p>ANP depune eforturi pentru a atrage și a asigura cursuri de instruire a personalului medical. Astfel, pe parcursul anului 2021, cu suportul CoE, au fost organizate instruirii privind examinarea medicală la admitere în penitenciar și calitatea documentării leziunilor corporale.</p> <p>De asemenea, subiectul dat a fost studiat și în cadrul orelor de formare profesională ale angajaților sistemului administrației penitenciare și anume instruirea în domeniul documentării leziunilor traumatiche conform prevederilor Protocolului de la Istanbul și Ordinului nr. 77 din 31.12.2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant.</p>
25.	<p>Repartizarea minorilor în celule separate în dependență de vârsta acestora, făcând parte din aceleași grupe de vârstă, în scopul prevenirii influențelor nedorite, dominației și abuzului.</p>	<p>La repartiția condamnaților în zona locativă de cele mai deseori se solicită opinia minorului exprimată printr-o cerere scrisă privind celula și/sau personalitatea altui minor cu care ultimul dorește să fie plasat.</p> <p>Decizia se adoptă în comun cu consultarea Directorului adjunct din cadrul Secției siguranță și regim penitenciar și Secția reintegrare socială.</p> <p>În scopul respectării drepturilor și libertăților copilului, de către angajați în permanență se duce o supraveghere sporită asupra comportamentului deținuților minori.</p> <p>Sunt întreprinse în permanență măsuri pentru a asigura o separare adecvată a minorilor, în scopul prevenirii influențelor nedorite, dominației și abuzului.</p> <p>În Penitenciarul nr. 13 - Chișinău repartizarea minorilor în celule separate se efectuează în dependență de atingerea majoratului și prevederile art. 205 și 309 Cod de executare.</p>

26.	<p>Eliminarea obstacolelor în vederea exercitării de către deținuții minori a dreptului la corespondență/cereri/petiții, la etapele de expediere/recepționare cu orice persoană sau instituție. Inclusiv prin asigurarea cu hârtie, mapă, timbre. De asemenea, punerea la dispoziția persoanelor deținute a informațiilor privind instituțiile responsabile de recepționarea cererilor. Inclusiv, intensificarea eforturilor în vederea perfecționării mecanismului de plângeri/raportare care să fie unul standardizat și sigur privind depunerea plângerilor/alegațiilor, atât la nivel de instituție/sistem, cât și în afara sistemului avocaților/Procuraturii/Avocatul Poporului/ ONG-urilor.</p>	<p>Mecanismul de depunere a petițiilor este bine cunoscut de către toți deținuții (inclusiv cei minori), atât pentru petițiile interne adresate conducerii instituției cât și pentru cele externe. Astfel, la fiecare post de regim, sunt instalate cutii poștale a ÎS „Poșta Moldovei”, pentru expedierea scrisorilor, la care au acces deținuții. Extragerea corespondenței deținuților din cutiile poștale se efectuează doar de către lucrătorii oficiului poștal, de luni până vineri.</p> <p>Cu referire la modalitatea de asigurare a dreptului de acces la informație, precizăm că în fiecare sector de deținere, în locuri accesibile, sunt instalate panourile informative a căror conținut cuprinde adresele de contact ale birourilor de avocați, lista adreselor poștale ale organelor guvernamentale ierarhic superioare, modele de cereri și petiții, adresa și codul poștal al instituției penitenciare, precum și diverse anunțuri, informație juridică de interes general cu ultimele modificări din legislație. În cazul în care deținutul nu cunoaște la care organ de drept urmează să se adreseze, el este ajutat de Secția reintegrare socială.</p>
27.	<p>Diversificarea programele psiho-sociale pentru persoanele deținute, în corespundere cu necesitățile fiecărui minor aflat în detenția penitenciarului, inclusiv alolingvi.</p>	<p>În conformitate cu prevederile Metodologiei privind Planul individual de resocializare a condamnatului minor (aprobată prin Ordinul DIP nr. 34 din 31.01.2018), pentru fiecare minor este întocmit un plan individual în urma evaluării multidisciplinare (palierul educativ, psihologic și social) cu indicarea programelor specifice nevoilor identificate. Actualmente, în penitenciarele unde sunt deținuți minori oferta cadru de programe (educative, psihologice și sociale), constituie 15 programe, dintre care: informaționale, de alfabetizare, cognitiv-comportamentale, de orientare vocațională etc. Totodată, pentru perioada anului 2022 este planificată revizuirea și adaptarea unor programe noi pentru a cuprinde un spectru mai larg și mai specific în dependență de nevoile identificate pentru minorii deținuți. Desfășurarea ședințelor programelor au loc în corespundere cu prevederile ordinelor de aprobare și implementare a acestora, prin aplicarea diverselor metode și tehnici de lucru prin explicarea și</p>

		detalierea subiectelor inclusiv pentru deținuții alolingvi.
28.	Adaptarea procedurilor și practicilor de participare a copiilor făptași în ședințele de judecată, astfel ca, garanțiile procesuale și interesul superior al copilului să fie respectate. Iar ședințele online/prin teleconferință să fie realizate doar în mod excepțional și doar în situații când prezența fizică a minorului în instanțele de judecată nu poate fi asigurată.	<p>Codul de procedură penală stabilește prevederi și garanții speciale de audiere a minorilor. Acest lucru se realizează în vederea garantării respectării drepturilor copilului.</p> <p>Totodată, potrivit actualului cadru legal ședințele de judecată prin intermediul videoconferinței pot avea loc doar în cazul în care se examinează aspecte ce țin de executarea pedepsei (art.469 CPP) și plîngerile împotriva administrației instituției penitenciare (art. 473¹ – 473² CPP). La desfășurarea ședințelor de judecată prin intermediul videoconferinței, art. 471 alin (3¹) din CPP stabilește garanțiile de care urmează să beneficieze părțile.</p>
29.	Elaborarea unor mecanisme de evaluare complexă a necesităților fetelor (dar și a băieților) pe tot parcursul detenției (de la etapa plasării în arest până la eliberare), astfel ca acțiunile sistemului penitenciar care vor fi întreprinse să răspundă necesităților de dezvoltare și protecție a acestora.	Cu referire la evaluarea complexă pe parcursul detenției a necesităților și riscurilor minorilor deținuți, există abordarea individualizată și diferențiată a nevoilor acestora, astfel încât să existe tratamentul corespunzător vârstei, genului și intereselor, acestea fiind consemnate în Planul individual de resocializare pentru deținuții minori.
<i>Activități realizate de către Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat</i>		
1.	Întreprinderea măsurilor necesare pentru a spori calitatea reprezentării din partea avocaților pentru asigurarea unui proces echitabil, copilului bănuit sau învinuit de încălcarea legii penale.	Comunicăm că în Planul de acțiuni pentru anul 2021 de implementare a Strategiei de activitate în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat pentru anii 2021-2023 au fost setate mai multe acțiuni ce prevăd organizarea sesiunilor de instruire a avocaților din cadrul sistemului de asistență juridică garantată de stat. Aceste instruirii au drept scop ridicarea nivelului de calificare profesională a avocaților. Totodată, menționăm că în Strategia pentru asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025 este setată o acțiune ce are drept scop „Elaborarea standardelor de calitate pentru serviciile de asistență juridică garantată de stat”. În acest sens, fiind deja elaborat proiectul Regulamentului privind monitorizarea calității asistenței juridice

calificate garantate de stat acordată de avocați.

Activități realizate de către Ministerul Educației și Cercetării

1.	Monitorizarea implementării politicilor privind procesul educativ în instituțiile de detenție	<p>1. În scopul respectării dreptului la studii a deținuților/condamnaților minori și a celor cu vârsta de peste 18 ani din instituțiile penitenciare a fost dezvoltat Planul-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal.</p> <p>2. În scopul asigurării dreptului la studii a deținuților cu vârsta de peste 18 ani, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Justiției și Ministerul Finanțelor au colaborat în vederea elaborării unui ordin comun cu privire la organizarea învățământului gimnazial și liceal pentru deținuții din penitenciare (Ordinul nr. 970 din 21.07.2021 și nr. 90 din 22.07.2021).</p> <p>În colaborare cu Administrația Națională a Penitenciarelor din și organele locale de specialitate în domeniul învățământului din raioanele Cahul, Hîncești, Rezina și mun. Chișinău și Bălți, a fost actualizată lista instituțiilor de învățământ responsabile de instruirea deținuților minori.</p> <p>Având în vedere faptul că instituții de învățământ liceal nu există în toate localitățile, conform prevederilor Ordinului sus menționat, instruirea în clasele X-XII se va realiza la distanță (online).</p> <p>Pentru deținuții cu vârsta de peste 20 de ani, pentru organizarea învățământului liceal, se aplică Planul-cadru pentru liceul cu frecvență redusă (seral). Deoarece licee cu frecvență redusă (seral) nu există în toate localitățile, instruirea deținuților cu vârsta de peste 20 de ani se va realiza, de asemenea, la distanță (online) în cadrul Liceului seral nr.2 din mun. Chișinău.</p> <p>Admiterea la studii liceale a deținuților se organizează în aceleași condiții ca și pentru toți ceilalți elevi, adică prin concurs, conform actelor normative în vigoare.</p>
----	---	--

--	--

Conform datelor prezentate de organele locale de specialitate în domeniul învățământului, în anul de studii 2021-2022, în penitenciarele din Republica Moldova avem următoarea situație:

- Penitenciarul nr.10, Goian - 7 deținuți minori studiază în cl. IX-a (LT "N. Bălcescu", com. Ciorescu);
- Penitenciarul nr.13, Chișinău – un deținut minor studiază în cl.VII-a, 2 deținuți minori în cl. VIII-a și 8 deținuți minori în cl.IX-a (Gimnaziul "D. Matcovschi"), 2 deținuți maturi studiază în cl. X-a (Liceul seral nr.2).
- Penitenciarul nr.17, Rezina –în perioada septembrie – octombrie 2 deținuți minori au studiat în cl. VIII la Gimnaziul din s.Saharna-Nouă (apoi au fost transferați/eliberați), 2 deținuți minori studiază în cl.IX-a (Gimnaziul din s.Saharna-Nouă) și 2 deținuți maturi în cl.X-a (Liceul seral nr.2). În octombrie 2021, cei 2 deținuți adulți înscriși în septembrie 2021 la studii în clasa a X-a, au fost exmatriculați în baza cererii lor.
- Penitenciarul nr. 11, Bălți - în izolatorul de urmărire penală și arest preventiv, pe durata lunii noiembrie, DITS Bălți a organizat instruirea pentru un minor deținut, elev în clasa a VIII-a. La moment minorul este eliberat.

Menționăm faptul că petiții ale deținuților sau administrației penitenciarelor cu privire la modul de organizare și desfășurare a studiilor gimnaziale și liceale, în adresa Ministerului Educației și Cercetării nu au fost.

În corespundere cu pct. 6 din Ordinul nr. 970 din 21.07.2021 și nr. 90 din 22.07.2021 cu privire la organizarea învățământului gimnazial și liceal pentru deținuții din instituțiile penitenciare, organele locale de specialitate în domeniul învățământului sunt responsabile de realizarea procesului educațional pentru deținuții din penitenciare. Iar în baza pct.6 din același Ordin, Ministerul Justiției este responsabil de organizarea și amenajarea încăperilor destinate desfășurării procesului

		educațional pentru deținuți, amenajarea și dotarea cu computer/laptop conectat la Internet a încăperilor destinate procesului de instruire liceală online pentru deținuți.
--	--	--